

طراحی شهری روش و تکنیک‌ها

ویراستاران: کلیف موتین

رافائل کوستا

گریستین ساریس

پائولا ساینورتا

مترجم: امیر حسین پورجوهری

طراحی شهری: روش و فنون/تالیف موتین کلیف [...] و دیگران؛ مترجم امیرحسین پورجوهری
 مشخصات نشر: تهران: سازمان زیباسازی شهر تهران، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری: ۲۵۲ ص: مصور (رنگی).
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۶۶۰-۹-۳
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: عنوان اصلی: Urban design : method and techniques, 1999.
 موضوع: شهرسازی
 City planning
 شناسه افزوده: فیضی نجفی، ندا، ۱۳۵۶ - ناظر
 شناسه افزوده: - شناسه افزوده: پورجوهری، امیرحسین، ۱۳۵۶ -
 شناسه افزوده: موتین، کلیف
 شناسه افزوده: Moughtin, Cliff
 شناسه افزوده: سازمان زیباسازی شهر تهران
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ط۴ / ۹۰۳۱ NA
 رده‌بندی دیویی: ۷۱۱/۴
 شماره کتاب‌شناسی ملی: ۵۰۲۵۱۱۷

طراحی شهری: روش و تکنیک‌ها
 Urban Design: Method and Techniques/1999

مترجم: امیرحسین پورجوهری
 ناشر: انتشارات سازمان زیباسازی شهر تهران
 چاپ نخست: ۱۳۹۸
 شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
 لیتوگرافی و چاپ: موسسه همشهری
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۶۶۰-۹-۳
 قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان
 نشانی: تهران، میدان شهدای هفتم تیر، خیابان شهید مفتاح جنوبی، نبش کوچه شهید شیرودی
 پلاک ۲، سازمان زیباسازی شهر تهران
 تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۱۴۹۲۹ و ۰۲۱-۹۶۰۴۴۰۰۰ کد پستی: ۱۵۸۴۹۱۷۴۱۱
 نشانی سایت اینترنتی: www.zibasazi.ir

حق چاپ و نشر این اثر متعلق به سازمان زیباسازی شهر تهران بوده و هرگونه کپی
 یا نقل مطالب با ذکر منبع، بلامانع است.

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار مترجم
۹	پیشگفتار نویسنده
۱۱	نکاتی در مورد نویسندگان
۱۲	سپاسگزاری ها
۱۳	۱ تعاریف
۲۹	۲ چانه زنی بر سر برنامه
۴۳	۳ تکنیک های شناخت
۸۵	۴ تجزیه و تحلیل
۱۰۷	۵ تولید گزینه های پیشنهادی
۱۶۱	۶ ارزیابی پروژه
۱۷۵	۷ ارائه
۱۹۷	۸ مدیریت پروژه
۲۱۵	۹ جمع بندی
۲۱۹	مرجع اشکال و جداول
۲۲۳	فهرست واژگان

پیشگفتار مترجم

«طراحی شهری» در ادبیات نظری و عملی توسعه شهری در ایران، به واژه‌ای سهل و ممتنع بدل شده است؛ سهل بودن بدان برمی‌گردد که توافق جامعی در خصوص ناکارایی اقدامات گذشته در دستیابی به دغدغه‌ی فضاهای شهری مطلوب میان دست‌اندرکاران نظر و حرفه‌ی شهرسازی وجود دارد و ضرورت دستیابی و بهبود «کیفیت» مورد تأکید همگان است. در مقابل در خصوص نحوه بهره‌گیری از طراحی شهری جهت رسیدن به مقصود، ابهامات و تفاسیر متنوعی وجود دارد. این تنوع نه برآمده از وجود اجتهادهای مختلف، بلکه متوجه کاستی ریشه‌ای در آشنایی با روش‌ها، فنون و ابزارهای به کار بستن آن است. از این منظر «طراحی شهری» جزء نادر اصطلاحات وارداتی به حیطه دانش - حرفه‌ی شهرسازی است که مفاهیم و فلسفه وجودی آن جلوتر از فنون آن نهادینه شده است، حال آنکه عمدتاً در جوامع فن‌سالار، شتاب‌زدگی در به کار بردن فن و ابزار بدون توجه به خاستگاه، ضرورت‌ها و انتظارات هر یک از فنون، یک روند پذیرفته شده تلقی می‌شود.

ده سال آموزش و بیست و اندی سال کنش در حرفه معماری و شهرسازی، این باور را برایم به یقین بدل کرده که گرفتاری جدی مرتبطان بامدانش و حرفه‌ی توسعه شهری در ایران، فقدان یا عمق کم آشنایی با ادبیات ناب است. این خلأ در مجامع دانشگاهی عمدتاً از طریق جزوه‌نویسی و جزوه‌خوانی و متأسفانه اخیراً از مسیر تألیفات بعضاً کولاًژ پریمی شود در حرفه نیز وظیفه بر عهده‌ی تقلید است. این گونه است که به‌رغم همه‌ی مصائب ترجمه، سعی نموده‌ام در خلال سال‌های گذشته در کنار دغدغه‌های جدی آموزش و کار حرفه‌ای، به سهم خود به توسعه‌ی دسترسی به سرچشمه‌های اصیل ادبیات کمک نمایم. اندیشه ترجمه کتاب «Urban Design, Methods and Techniques» به تدریس «روش‌ها و فنون طراحی شهری» در مقطع کارشناسی ارشد در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۳ برمی‌گردد. این شاهکار کلیف موتین که می‌توانست در همان سال‌های ابتدایی هزاره سوم و بلافاصله پس از چاپ، از طریق ترجمه و انتشار، زمینه‌ی راستی اقداماتمان را در زمینه‌ی طراحی شهری را فراهم آورد متأسفانه تا امروز از توجه‌ها به‌دور مانده بود. تلاش‌های نارس دانشجویان در خوانش کتاب مذکور، ضعف‌های بنیادین در تسلط به زبان انگلیسی، بر آنم داشت که ارائه ترجمه‌ای تا حد ممکن دقیق از متن را آغاز کنم.

نسخه پیش‌رو مبتنی بر ویرایش دوم کتاب است که در سال ۲۰۰۳ به چاپ رسیده است. در ویرایش دوم تغییرات عمده و شاخصی اعمال گردیده است که مشتمل بر موارد زیر است: در فصل دوم «چانه زنی بر سر برنامه»، سه بخش ابتکارات عمل بازآفرینی، تجمع اراضی و هزینه توسعه اضافه گردیده است. در فصل ۴ «تجزیه و تحلیل» نیز بخش‌های استفاده از کامپیوتر در طراحی شهری، تمرکز بر اطلاعات سیستم‌های جغرافیایی و فضای ترکیبی به آن اضافه گردیده است. همچنین فصل ۶ «ارزیابی پروژه» توسط آخرین اطلاعات تحلیل اثرات زیست‌محیطی به‌روز رسانی گردیده و با اضافه نمودن

بخش ارزیابی مالی پروژه‌ها ارتقا یافته است. در انتها، فصل ۸ «مدیریت پروژه» نیز اکنون شامل نمونه موردی به عنوان تصویری از استفاده از این تکنیک در طراحی شهری است. آنچه پیش رو است با حمایت‌های دوستان بزرگواری میسر شده است. همت سازمان زیباسازی شهر تهران نیز در نشر این اثر جای تقدیر فراوان دارد. در پایان امیدوارم که این کتاب مرجع، مورد توجه دانشجویان مقاطع سه گانه شهرسازی (طراحی شهری به‌طور خاص و برنامه‌ریزی شهری به‌صورت عام)، حرفه‌مندان شهرسازی (طراحان و برنامه‌ریزان) و نیز مدیران شهری (تصمیم‌گیران) قرار گرفته و مطالعه شود. باشد که به بازگشت به مسیر عقلانیت در نظام توسعه شهری ایران کمک کند.

به امید آن روز بهتر که می‌آید

امیرحسین پور جوهری
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی

www.ketab.ir